

Gemeente Texel

.txl

Document	Archeologische Quickscan
Plangebied	Vrije School, Gasthuisstraat 55, Den Burg, gemeente Texel
Adviesnummer	21052
Opsteller(s)	Michiel Bartels (Gemeentelijk Archeoloog, sr. KNA-archeoloog), Sander Gerritsen (sr. KNA-archeoloog),
Datum	18-02-2021

Advies	Vrijgeven, monitoring bouwput.
Vervolgtraject	Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens twee weken van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden (aanleg bouwput). Graag ontvangen wij de contactgegevens van de veroorzaker, zodat contact kan worden onderhouden over de voortgang. archeologie@hoorn.nl / 06-30468593

Archeologische Quickscan

1. Inleiding

Op verzoek van de gemeente Texel (contactpersoon: Esther van Vliet) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot de nieuwbouw op de locatie Gasthuisstraat 55 te Den Burg. De locatie ligt op de hoek met de Beatrixlaan. Het voornemen is op 53 appartementen voor beschermd wonen te realiseren en 30 parkeerplaatsen. In de bestaande situatie is dat aan de Beatrixlaan een verhoogde parkeerplaats ligt. Onlangs is hier de gymzaal gesloopt. De diepte van de sloop is onbekend. Aan de Gasthuisstraat staat het U-vormige gebouw van de Vrije School Den Burg. Dit is een enkele bebouwingslaag. De funderingswijze is onbekend. Het zuidelijke deel bestaat uit een betegelde speelplaats en een voetbalveld. Het terrein heeft een afmeting van ongeveer 75 x 75 m, totaal 5.625 m².

De bouw van het wooncomplex heeft een nog onbekende funderingswijze. Vermoed wordt dat hier ten behoeve van de bouw 70 cm zal worden uitgediept voor de bouwput.

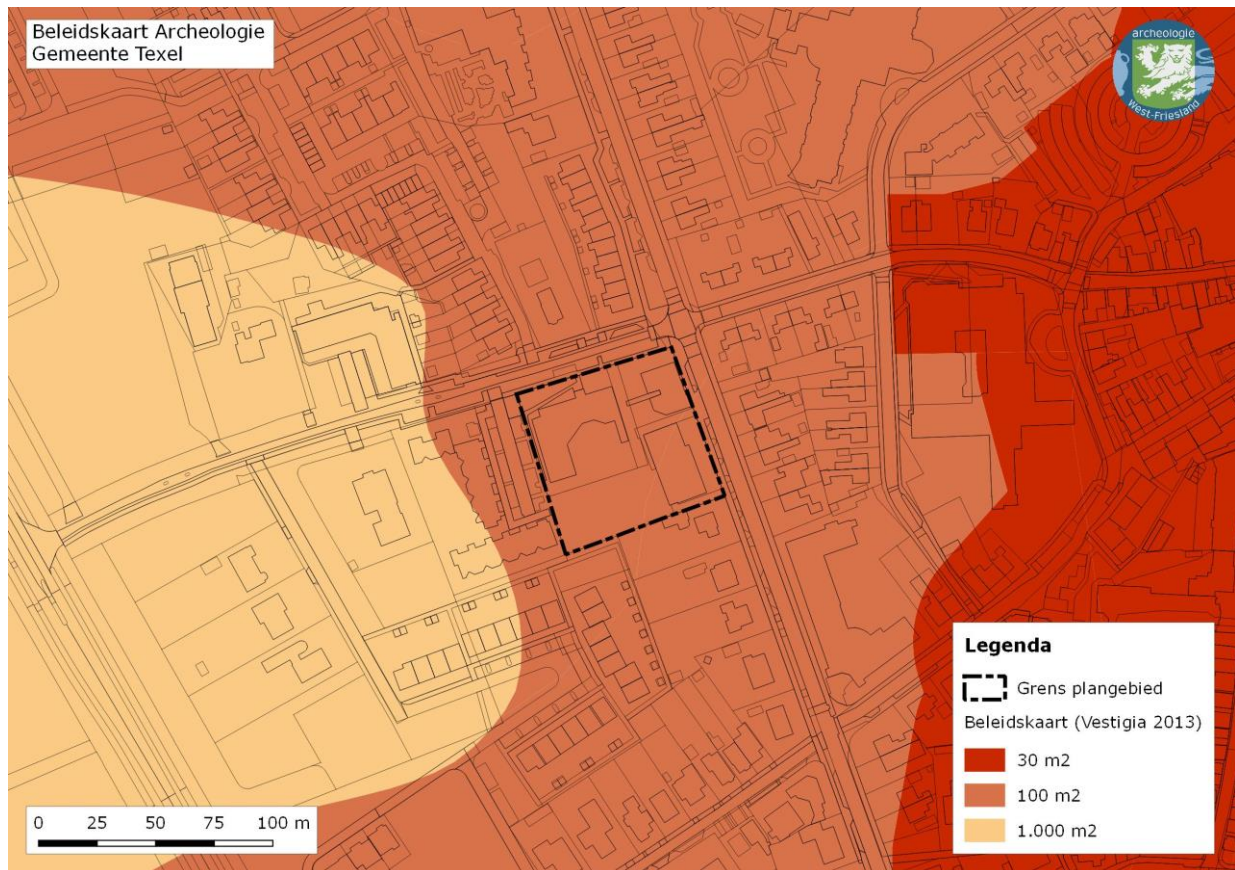

Afbeelding 1. De noordwestelijke vleugel van de Vrije School en het betegelde schoolplein, februari 2021.

2. Beleidskaart archeologie

Voor de gemeente Texel is de beleidskaart van Vestigia Bv (2007, update 2013) vigerend. Op de beleidskaart zijn zones met een archeologische waarde of verwachting aangeduid, die zich laten vertalen in vrijstellingsgrenzen. Bodemingrepen die binnen de geldende vrijstellingsgrens blijven zijn niet onderzoeksplchtig.

De locatie Gasthuisstraat 55 ligt in de zone waar archeologisch onderzoek voor ingrepen van boven de 100 m² is vereist. Vermoed wordt dat bij de bouw van de school en de gymzaal de bovenste lagen reeds zijn verwijderd, hetgeen archeologisch gezien een verstoring in de bodem achterlaat. Het volume van de nieuwbouw is grotendeels geprojecteerd over het volume van de oudbouw. Onbebouwde delen als het voetbalveld blijven in het nieuwe plan onbebouwd.

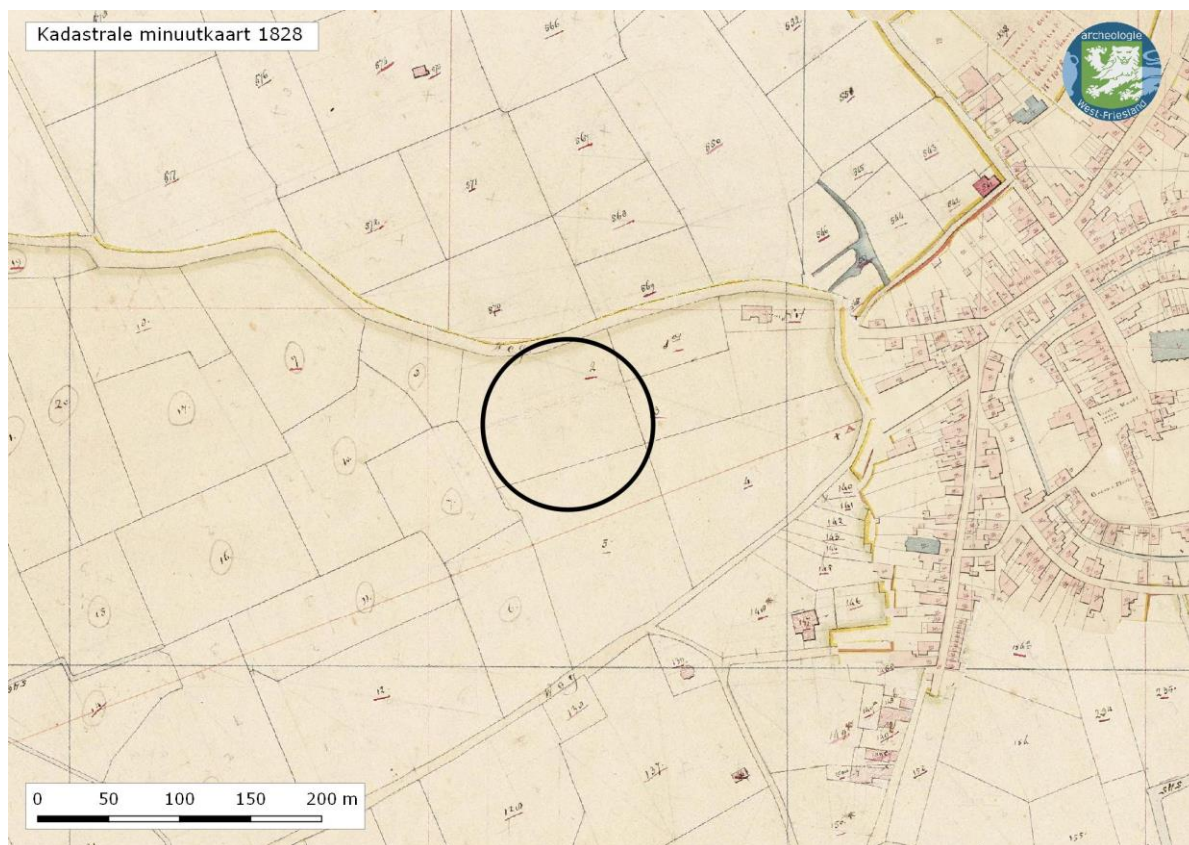

Afbeelding 2. De beleidskaart en binnen het zwarte kader het plangebied.

3. Cultuurhistorische achtergrond

Voor het bepalen van de aanwezigheid van bewoningsresten uit de Nieuwe Tijd kan gebruik worden gemaakt van historisch kaartmateriaal. Het meest hiervoor geschikt is de kadastrale kaart van 1828. Hier is een onbebouwd veld te zien ten zuiden van de westelijke uitvalsweg van Den Burg. Deze uitvalsweg heette voorheen de Westeweg, de uitvalsweg naar het verdwenen kerkdorp De Westen (nu: Torenhuis). Op de aanwijzende tabel van 1832 Sectie E, 21A, staat het stuk land van 3080 m² ten zuiden van de Westeweg aangegeven als '2 Geert Michiels'. Deze naam houdt het stuk tot 1874. Het behoort vermoedelijk toe aan het Gesticht van Weldadigheid. Het perceel zuidelijk hiervan het 'Het Hooge Eind'.¹ Tijdens de betreding op 16-2-2021 lag dit zuidelijke gebied juist lager dan de rest.

¹ Schraag 1990, 175, 178.

Afbeelding 3. De kadastrale minuut van 1828 met in de cirkel het plangebied.

4. Archeologische en geologische bronnen

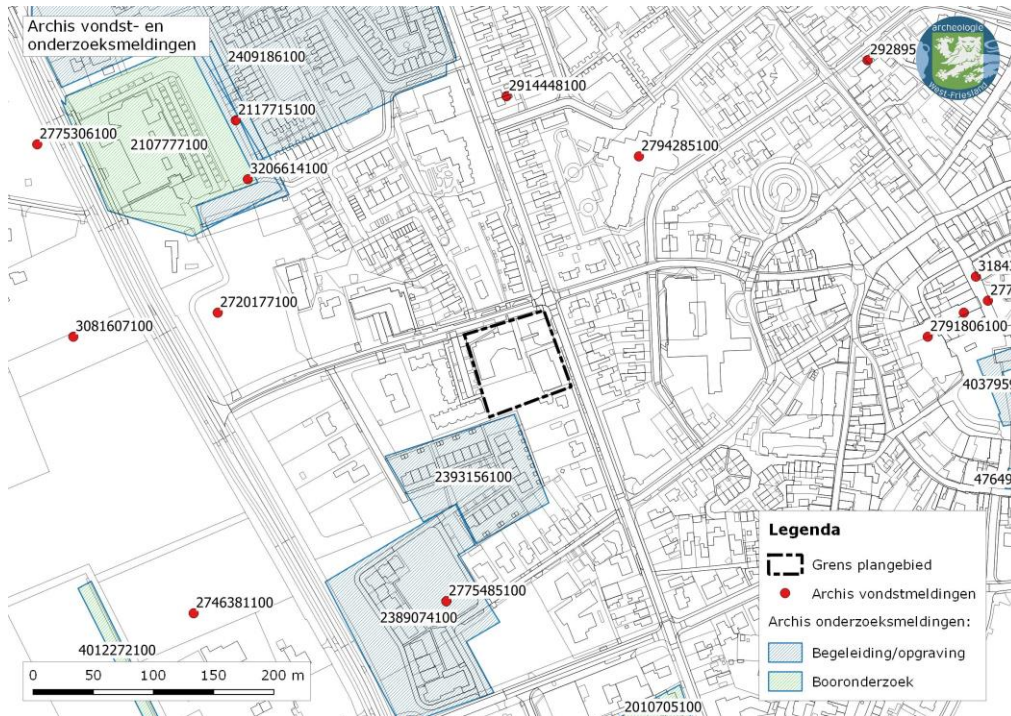
Aan de hand van bodemkaarten kan inzicht worden verkregen in de verwachting voor vindplaatsen uit de prehistorie en de middeleeuwen/nieuwe tijd.

Het gebied NNW van de locatie langs de Beatrixlaan is in de jaren '60-'80 uitvoering onderzocht. Een groot deel van het hoger liggende gebied aan de Beatrixlaan is integraal opgegraven. Hier lag een omvangrijke nederzetting uit de late prehistorie tot en met de 12de eeuw. Deze gegevens zijn extensief gepubliceerd.²

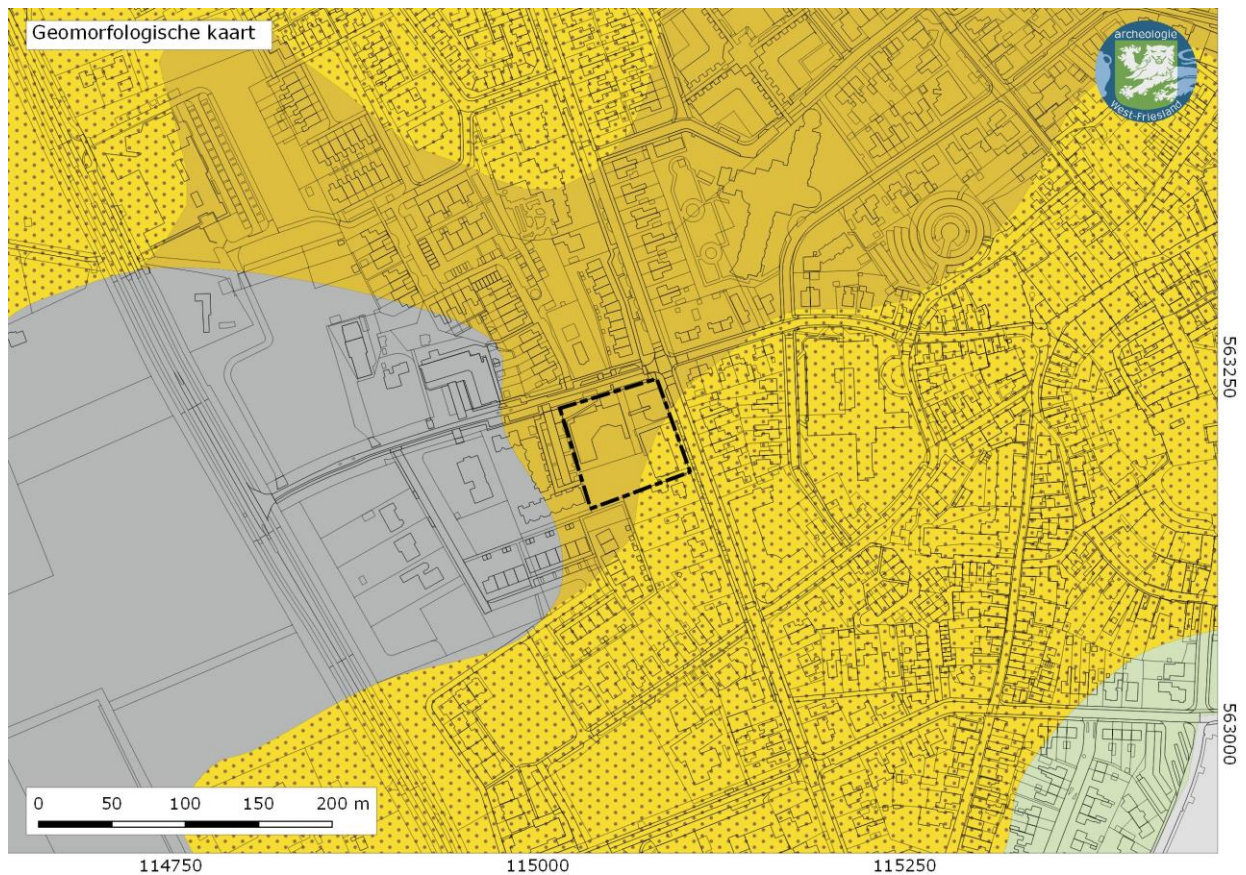
Ten NNO van de locatie ligt de middeleeuwse ringwalburg van Den Burg. Dit is een bijzondere vindplaats vanwege het vroegmiddeleeuwse verdedigingswerk dat hier ligt.

Echter, de bouwlocatie ligt ver hier vandaan en bodemkundig en qua hoogte op de overgang van de hoge gronden naar de zeer lage drassige gronden.

² Woltering 2000. Hier zijn alle voorgaande onderzoeken samengevat.

Afbeelding 4. De archeologische onderzoeken en waarnemingen rondom de locatie van de Vrije School.

Afbeelding 5. De pleistocene (geel) gronden en de holocene (grijs) gronden. De bouwlocatie ligt in een overgangszone.

Het gebied is overbouwd en bevat geen aardkundige waarden meer.

5. Conclusie

De geplande nieuwbouw overlapt grotendeels met de (gesloopte) oudbouw. Op de plaatsen waar sloop plaats heeft gevonden of plaats zal vinden, is geen archeologische verwachting. Grote delen van het terrein zijn en blijven onbebouwd en daarmee wordt het archeologisch bodemarchief aldaar behouden. Het resterende deel heeft gezien de afstand tot onderzochte locaties met veel archeologische resten, een te laag potentieel. Daardoor wordt voor de overige vermoedelijk ongeschonden delen van het bodemarchief die bij de nieuwbouw verloren zullen gaan weinig verwacht. Verder systematisch archeologisch onderzoek zal niet leiden tot kenniswinst. Daarmee is geen reden om in de cyclus van archeologische monumentenzorg een nader systematisch onderzoek te doen. Hierop uitgezonderd is een controle op archeologische resten tijdens de aanleg van de bouwput.

6. Advies

Indien de (grondroerende) plannen ongewijzigd blijven, is nader archeologisch onderzoek in het kader van de Archeologische Monumentenzorg niet noodzakelijk.

Archeologie West-Friesland adviseert de voorgenomen ingrepen vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie.

De voorgenomen ingreep is daarmee vrijgesteld van archeologisch onderzoek. **Ten behoeve van het doen van waarnemingen dient wel in de omgevingsvergunning te worden opgenomen dat Archeologie West-Friesland toekomstige graafwerkzaamheden wil monitoren.**

Voor het monitoren van de graafwerkzaamheden worden geen kosten in rekening gebracht en dit zal niet tot noemenswaardige vertragingen leiden. Vondstmateriaal dat bij het uitvoeren van het werk wordt aangetroffen is (conform de Erfgoedwet, § 5.4, artikel 5.10) eigendom van de Provincie Noord-Holland en zal door Archeologie West-Friesland worden aangeleverd aan het Provinciaal depot voor archeologie van Noord-Holland te Castricum.

Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens een week van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden (archeologie@hoorn.nl / 06-11648953 / 06-30468593). Graag ontvangen wij de contactgegevens van de veroorzaker, zodat contact kan worden onderhouden over de voortgang.

7. Bronnen

AHN3 (www.ahn.nl)

Archis 3.0

Gemeente Texel, 2013. Archeologische Beleidskaart (vastgesteld door de gemeenteraad op 12 juni 2013).

Hessing, W.A.M. *et al.* 2012. Toelichting bij de archeologische beleidskaart van de Gemeente Texel. Geactualiseerde versie 2012 *Vestigia Rapport V984*, Amersfoort.

Schraag, S., 1990. *Veldnamen van Texel*. Den Burg.

Woltering, P. J. 2000. *The archaeology of Texel, four studies on settlement and landscape (1350 BC-AD 1500)*. (Thesis Vrije Universiteit, Amsterdam-Buitenveldert) Amersfoort.

Vos, P., M. van der Meulen, H. Weerts en J. Bazelmans 2018: *Atlas van Nederland in het Holoceen. Landschap en bewoning vanaf de laatste ijstijd tot nu*, Amsterdam (Prometheus). Op 02-06-2020 gedownload van www.archeologieinnederland.nl.

Woltering, P. J., 2002. Vroeg middeleeuws Den Burg op Texel, een verstrekte nederzetting uit de 7de-8ste eeuw, In: P.J. Woltering et al. (red.), *Middeleeuwse toestanden, archeologie, geschiedenis en monumentenzorg., aangeboden aan Herbert Sarfatij bij zijn 65ste verjaardag*, Amersfoort, 25-64.

8. Geldigheid

Indien de (bodemroerende) plannen voor dit project worden gewijzigd na advisering, dan dienen de nieuwe plannen te worden voorgelegd aan Archeologie West-Friesland, zodat deze opnieuw kunnen worden beoordeeld. Het voorgaande advies vervalt daarmee.

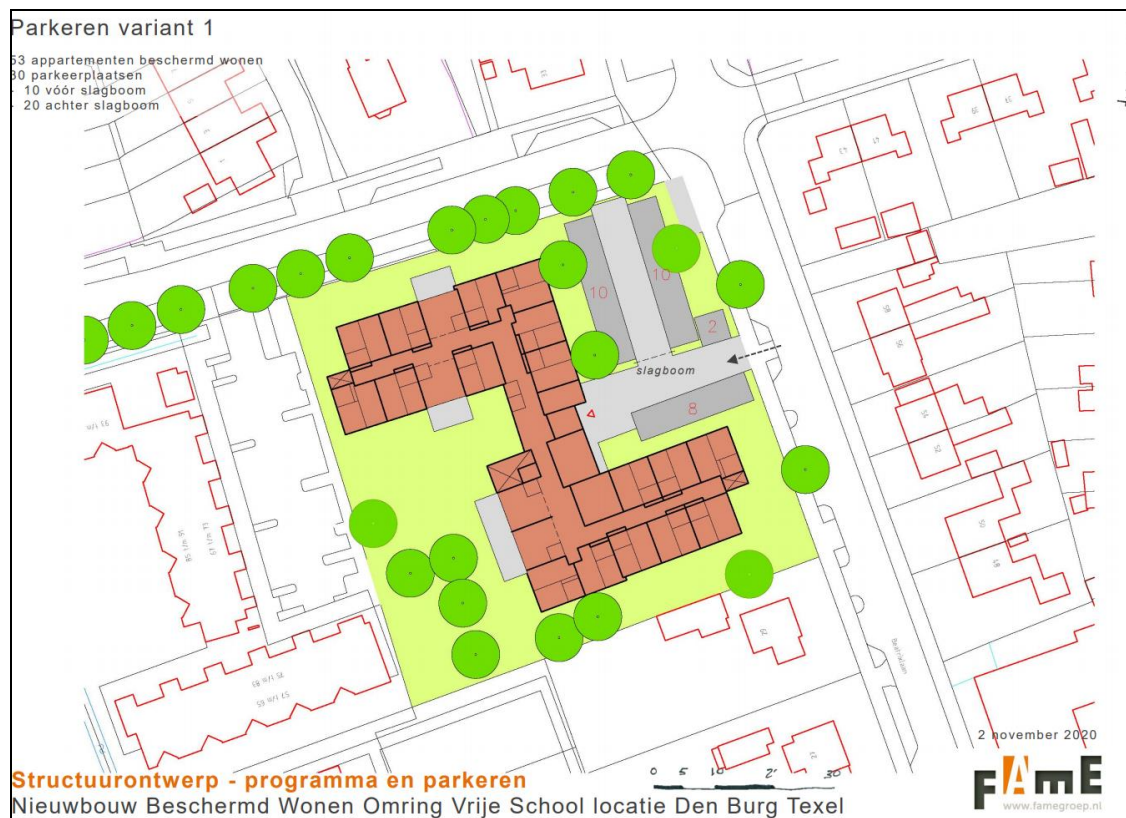
Deze archeologische quickscan heeft een geldigheid van **2 jaar**. Na verloop van deze periode wordt het advies ongeldig en dient bij ontwikkelingen een nieuw archeologisch advies te worden aangevraagd. Dit geldt ook voor ongewijzigde bouwplannen.

Bovenstaand archeologisch advies is daarmee geldig tot:

17-02-2023

Afbeelding 6. Luchtfoto van de locatie en omgeving.

Afbeelding 6. Bouwplan Beschermd Wonen, Gasthuisstraat 55, Den Burg.

Afbeelding 7. Inmeting kavel Gasthuisstraat 55, Den Burg.

Afbeelding 8. De bouwput van seniorencentrum De Gollards aan De Zes tijdens de monitoring op 16-2-2021. In het vlak is het gele dekzand te zien. Daardoorheen lopen sporen van de sloop maar ook middeleeuwse kavelsloten met een lichtgrijze vulling.